

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egyes évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög ccentiméternyi téra 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érkezővezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

„Veszedelemes kultusz“.

Ha igazak, alaposak és megbízhatóak az értesülések, melyeket a „Bp. Hírlap“ bécsi tudósítója ír, akkor a bécsi körök megint felettébb való módon érzékenykednek.

Főképen az udvari köröket szarta meg az a rendkívül meleg és kelles fogadtatás, melyben Magyarország hízsónsége, Kossuth Ferenczet részesítette hazajövele alkalmából.

Az említett hírlap bécsi tudósítója azt írja többek között, hogy a bécsi udvari körök még félelmesebbnek tartják ezt az újabb — Kossuth-kultuszt ama réginel, a mely a megdicsőült nagy hontalan irányában nyilvánult.

Állítólag Rainer főherczeg áll a bekétlenkedő udvari párt élén.

És mit akarnak tulajdonképen ezek az udvari körök?

Hát semmi egyebet, mint azt, hogy a bécsi felsége menten csapja el a Wekerle-kormányt, mert ez a függetlenségi párt törekvéseivel szemben nem tud elég erőlyes lenni, és ültesse bele a miniszterelnöki székbe gróf Khuen-Hédervári Károlyt Horvátország bánját.

A másik, a mire a királyt rá akarják Rainer urék birni az, hogy ő felsége ne szentesítse az egyházpolitikai törvényeket mindaddig a mig Wekerle és társai vannak a kormányon.

Hát ez mind igen jeles és dicső dolog.

Tehát ismét kezdődnek a bécsi körök fondorlatai.

Rainer főherczeg és érdektársai megint belefognak abba a veszedelemes játékba, a mely azt eredményezheti, hogy a birodalom két fele között az ellentétek ismét kiélesedjenek.

Tehát megint a régi hajsza, a régi ármánykodás, a régi ostobaság.

És mindez miért?

Azért mert Magyarország hazafias hízsónsége egyik legnagyobb fiának méltó utódját, mindama tiszteletben részesíti, a melylyel egy nemzeti nagyságot tartóznak.

Azért, mert Reiner főherczeg és érdektársainak borsódzik a háta minden olyan dologtól, a melyben a Kossuth név szerepet játszik.

„El kell csapni a Wekerle-kormányt“ mert ez le van kötelezve a bécsi ellenzéknek a miatt, hogy ennek segélyével vitték keresztül az egyházpolitikai reformjavaslatokat és emellett a hatalmat szemben nem határozhatja magát arra, hogy a bécsiek nemében veszedelemes Kossuth-kultuszt tartalmatlanná tegye.

Helyébe kell ültetni a horvát pártot, a ki ilyen obligóhan nem áll az ellenzékkel szemben és bizonyára korlátozhat vet a Kossuth-kultusz terjedését.

De hát voltaképen miért félnek nagyon Reiner urék a Kossuth Ferenczet személye iránt nyilatkozó tisztelet és ragaszkodás manifestálásától? Tehát tartják olyan rettenetesen veszedelemes kultusznak azt, a melyen a nemzeti Kossuth Ferenczet személyét körülveszi.

Eorradalmár-eszmékkel és felforgató törekvésekkel, avagy pedig a diabolikus ellenes hajlamokkal jött hazájába Kossuth Ferencz?

Épen nem. — Maga jelentette ki, hogy ezeknek az ellenkezőjöt oly szívesen megfontolt és minden kritikát állító nyilatkozatok kapcsán, amelyek az iránt, — hogy Kossuth Ferencz mindenben törvényes eszközökkel Magyarországnak önállósága és függetlenségeért küzdeni még pedig a nemzettel teljes egyetértésben és az alkotmány keretén belül.

Kossuth Ferencz maga jelentette

ki, hogy hűséges alattvalója akar lenni a koronás királynak, a kinek személye iránt a legmélyebb tisztelettel és hódolattal viseltetik.

Maga jelentette ki, hogy az ország függetlenségére való törekvést törvényes eszközök használata mellett fogadja el politikai elv gyanánt.

Maga jelentette ki, hogy a nemzettel együtt akar a nemzetért dolgozni.

Hát most kérdjük Reiner főherczeg urat és érdektársait, hogy miben és mennyiben veszedelemes az ilyen politikai törekvésekkel bíró Kossuth Ferencz személye iránt nyilvánuló ragaszkodás és lelkesedés? Hát ugyan mért nezik veszedelemesebbnek a bécsi urak a Kossuth Ferencz ünnepeltetését, mint a milyenek látták a Kossuth Lajos személye iránt nyilvánuló tiszteletet és ragaszkodást?

Mi ugy látjuk, hogy a bécsi uraknak megint megfogott a józanságuk és azzal tetszelegnek maguknak, hogy zavart csináljanak ott, a hol a béke és nyugalom bátorítatlansága egyik feltétele a konszolidációnak.

Avagy sakkhuzás akar ez lenni az egyházpolitikai reformok dolgában?

Ily uton akarják megakasztani a törvényhozás működésének rendjét?

Avagy mit akarnak e bolond ötlettel tulajdonképen?

A királyt akarják sarokba szorítani?

Hát mi ugy ismerjük a magyar királyt, hogy ő az ilyes udvari fondorlatoknak nem rendeli alá szigoruan alkotmányos érzületét és nem feledkezik meg ama kötelességekről, melyekre alkotmányos esküje kötelezi.

Rainer ur és társai pedig majd megtanulják, hogy az ugynevezett bécsi fondorlatok már régen lejártak magukat, s időtlen mesterkedésük csak kacajra indit minden jó lelket.

L.

Politikai hírek.

A költségvetési vita. A bécsi félhivatalos Pol. Corr. egy budapesti távirata a következőket jelenti: A költségvetési vita a képviselőház plenumában november 12-én kezdődik. A pénzügyi bizottság tárgyalásai arra a reményre jogosítanak fel, hogy a költségvetést az idén hamarosan letárgyalják. A kormány és a bizottság minden esetre megtették a magukét, hogy ez a cél elérhető legyen. Minthogy a budget a kulturális és nemzetgazdasági követelmények kielégítéséről — a mennyiben ezek jelenleg kielégíthetők — gondoskodott, a költségvetési előirányzat hevesebb vitákra semifele irányban sem fog alkalmat nyújtani.

Fejlődő bürokrácia. A jövő évi költségvetésben a miniszteriumok központi személyzetére 263 ezer forinttal több kiadás van felvéve, mint volt ez évben. Ez a nagymértű szaporodás még a pénzügyi bizottságot is meglepte és pedig kellemetlenül lepte meg. A mennyiben azonban ott nagyon kevés a független elem, megszavazták azzal a furcsa klauzulával, hogy e téren is a lehető megállást ajánlják a kormány és közvélemény figyelmébe. Igen, a pénzügyi bizottság nem bírja megtenni kötelességét, hanem ajánlja a takarékoskosságot a kormánynak, a mely hatalmának minden gyarapodásából hasznót húz. Ilyen eszközökkel nem fogjuk meggátolni a bürokrácia fejlődését, nem azt, a mitől annyira féltjük a nemzetet, hogy tudniillik a kormány hatalma mindinkább növekedvén, az igaz parlamentarizmus kifejlésének még lehetősége is ki lesz zárva.

Bethlen András gróf lemondása. Bethlen András gróf, a volt földmívelésügyi miniszter, a kit az országos magyar gazdasági egyesület legutóbbi közgyűlésén, a kormány hivatalnokai által Dessewffy Aurél gróffal, a volt elnökkel szemben, a lőbbsé választatott, — mint a „M-g“ írja — nem fogja akceptálni az őt ily körülmények között ért kitüntetését, s már a legközelebbi

közgyűlésnek be is jelenti ezt az elhatározását. Bethlen András grófnak ez a cselekedete újra meggyőző bennünket arról, a mit mindig állítottunk, hogy Bethlen gróf kiváló jóakarral viseltetik a magyar földmívelésügy iránt, és nem hajlandó segédkezni nyújtani azoknak, kik egy kizárólag gazdasági érdekeket szolgáló egyesület belügyeiben különböző politikai okok hatása alatt kontárkodni szeretnének. Jellemző azonban a volt földmívelésügyi miniszternek ez az elhatározása a kormányban és pártjában uralkodó sokat hangoztatott szolidaritásra is: avagy nem-e kell ott irgalmatlanul szolidaritásnak lenni az embereknek, a hol egy volt miniszter, a pártjának most is kiváló tagja, lemond egy nagyon befolyásos tisztségről, főképen azért — mert arra a kormány közegei emelték.

A t. Ház.

Budapest, nov. 4.

A képviselőház tegnap déli órákor Perczel Dezső elnökle alatt rövid, formális ülést tartott.

A kormány részéről az ülésen jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, br. Fejérvári Géza, Lukács Béla és Josipovich Imre.

Elnök az ülést megnyitván, részvétellel jelenti, hogy a breznóbányai kerület képviselője Lehoczy Ede meghalt. Indítványozza, hogy a ház részvételének jegyzőkönyvére adjon kifejezést s egyuttal felhatalmazást kér, hogy az új választás kitűzésére nézve intézkedéseit megtehesse. A ház ilyen értelemben határoz.

Felolvastatik továbbá az elnökség jelentése a függőben levő interpellációkról. Lukács Béla kereskedelmi miniszter bemutatja a kereskedelmi miniszteriumnak 1893-dik évi működéséről szóló jelentését.

A jelentés ki fog osztatni a ház tagjai között.

Hegedűs Sándor, a pénzügyi bizottság elnöke, bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését az 1895. évi költségvetés bizottsági tárgyalásáról.

Elnök indítványozza, hogy a ház legközelebbi ülését november 7-én, szerdán déli tizenkét órákor tartsa, a mikor is határozni fog a képviselőház a következő ülések napirendjéről.

A ház az elnök indítványát elfogadja s ezzel az ülés véget ért.

Az udvar és a Kossuth-kultusz.

A „Bp. H.“ bécsi tudósítójától következő nagyérdemű értesüléseket közli:

Isteni udvari körökben, melyek a trónhoz a legközelebbi álnak, hallom a következőket:

A legújabb Kossuth-kultusz a király személyéhez közelállókak mélyen felháborította. (?) E körök s különösen Rainer kir. herczeg, ő felségének legitimusabb politikai tanácsadója, nyugtalanul várják a király Bécsbe érkezését telegrafáltak, Khuen-Hédervári bánról, hogy ő felsége megérkezésekor azonnal kéznél legyen.

A második Kossuth-kultusz, e körök meggyőződése szerint, a dualizmusra sokkal veszedelemesebb, mint az első volt, (?) mert a perszonális unió jel-szavával jelentkezik. Az első Kossuth-kultusznak inkább csak teoretikus értéke volt, a második ennél politikailag az államra és a dualisztikus érzelmekre vészthetőbb, mert praktikus céljai vannak s a perszonális unió érdekében igat.

A trónhoz közel álló körök attól tartanak, hogy a jövő választásoknál ez izgatásnak már kézzelfogható eredményei lesznek. Az udvari körök, különösen pedig Rainer kir. herczeg, azt akarják tehát tanácsolni ő felségének, hogy ennek elejét kell venni s nem szabad megengedni (?) hogy a perszonális unió mellett való izgatás a Kossuth-kultusz alakjában kifejlődhessék.

A mostani kormány — azt tartják — erősen angrazsálva lévén a szélső baloldaltól gyöngye arra, hogy ellene álljon az áramlatnak és népszerűségét feltve, nem lesz elég

energiája, hogy ellene állhasson a szélsőbal-odal ez izgatásának és propagandájának.

Az említett körök ennelfogva azt fogják tanácsolni ő felségének, hogy rögtön, még a budgettárgyalás előtt bizza meg Khuen-Hédervári gróft új kabinet alakításával.

Khuen-Hédervári gróf megbízása eddig főképen azon mult, hogy nem volt alkalmas jelölt a pénzügyminiszteri tárcára. Ezt a hiányt most azzal akarják pótolni, hogy egyelőre Hegedűs Sándort, a pénzügyi bizottság elnökját nevezzék ki pénzügyminiszternek.

A szentesítés végett a király elé terjesztett három szabadelvű javaslat szentesítését a király csak az új kormánynak adná meg, hogy ezzel is biztosítsa számára a népszerűséget.

Egyveleg.

A német miniszterválság.

Berlin, nov. 3.

Schelling igazságügyminiszter utódjaul Kettendorf főügyész van kiszemelve. A Vossische Zeitung annak a nézetének ad kifejezést, hogy az említett főügyész kinevezése a reakzionárius iránynak legbiztosabb jele. Közgazdasági miniszternek Pomeránia jelenlegi elnöke, Villamovics-Mellendorf van kiszemelve, ki a mérsékelt konzervatív párthoz tartozik. A pomorániai elnökséggel Heyden miniszter kintálattott meg, de ez ezt az állást visszautasította, mert a magánéletből óhaj visszatrúni.

Védelem az anarkhia ellen.

Berlin, nov. 3.

A Nordd. Allg. Ztg. jelentése szerint a felforgató propaganda ellen irányuló javaslat az államminiszterium legutóbbi ülésén lényeges pontjaiban jóváhagyott. Mihelyt még részleteiben is átdolgozzák, ki fogják kérni a császár felhatalmazását arra, hogy az mint elnöki javaslat a szövetségi tanács elé terjesztessék.

Háboru Madagaskár és Franciaország közt.

Páris, nov. 3.

A Le Jour és a Páris című lapok a Madagaskárral való háborút elkerülhetetlennek tartják. Hírlík, hogy a képviselőháztól harmincz millió frank hitelt fognak kérni.

Khina veresége.

London, nov. 3.

A londoni japán követség Tokióból a következő hivatalos értesítést vette e hó 2-ikáról.

Az első japán hadtest, Yamagara tábornagy vezénylete alatt bevette a Fung-Wang-Ching erődőt. A legyőzött kínaiak Matyenling irányában visszavonulnak. A második japán hadtest pedig Oyama vezérlete alatt Kinschow ellen intézett támadást. Tali-enwan, valamint Port Arthur válságos helyzetben vannak.

A jövő évi költségvetés.

A pénzügyi bizottság jelentése.

Budapest, nov. 3.

A képviselőház pénzügyi bizottsága szombaton délelőtt Harkányi Frigyes helyettes elnök elnökle alatt ülést tartott, melyen Hegedűs Sándor előadó bemutatta a jövő évi állami költségvetés előirányzatáról szóló bizottsági jelentésnek tervezetét, melyet a bizottság néhány pótlással elfogadott. — Falk Miksa indítványára az előadónak köszönetét fejezte ki a bizottság a jelentés szerkesztéséért.

A jelentés konstatálja, hogy míg 1894-ben az előirányzatnál csupán 16,655.632 frt volt a rendes kiadás emelkedése, addig 1895-ben 26,470.263 frt-ra fr. De indokolta van az üzemi természetű nagyobb szükséglettel, melyek azonban nagyobb bevételeket is idéznek elő, de részben a rendes kiadások emelkedését a közigazgatás, igazságszolgáltatás, kultúra és honvédség intézményeinek fejlesztése is okozza.

A bevételek összeállítására az 1893. évi zárszámadásokon alapul, sőt több millióval marad a jelentékenyebb jövedelmi ágakban a tényleges jövedelem alól.

Megemlíti a jelentés, hogy a bizottság tárgyalásain több pénzügyi reformkérdés merült föl, különösen az egyenes adók sürgetett

reformja. A pénzügyminiszter oda nyilatkozott, hogy e reformok szaktanácskozmány tárgyát képezik.

Az igazságügyi reformokkal kapcsolatosan a bélyeg- és illetékügy reformja is szóba került, melynek szükségét a miniszter elismerte.

Kiemeli a jelentés, hogy az arany felpénz, a törvénybe iktatott relációnak megfelelően, 19 százalékkal van kitüntetve, hogy a valutarendezés „maga után“ és hogy a kis lottó korlátozására kezdeményezés történt. (Már mióta halljuk ezt!)

A bizottság csekély változást eszközölt a költségvetésben, a mennyiben némely tételt fölemelt, némelyikét leszállította és végleg megállapított 467.850.257 forint bevételeben, 467.826.348 forint kiadásban, tehát fölösleg mutatkozik: 23,909 forint.

Pertik Ottó tanár a szerumról.

A budapesti kir. orvos-egyesületben szombaton este élénk eszmecsere fejlődött ki a Behring-féle gyógyszerum előállítás s hatása fölött.

A diskuszió folyamán dr. Pertik Ottó egyetemi tanár párisi tanulmányutjának eredményéről számolt be; előadván azon módszereket, melyek szerint a gyógyító vésavó előállítható. Mindenek előtt azon kísérleti tetteket vázolta, melyeken a szerum therapia alapszik.

Ezek Roux és Jersén-nek 1888-ban a difteria mérgeinek felfedezése; másodszor a vésavó bakterium-ölő képességnek felfedezése.

Roux kimutatta, hogy a difteria-bacillus bouillon kultúrájának megfiltrálása után oly méreg marad vissza, mely a difteria némely fontos tüneteit, mint például a bénulást is előidézi.

A vér bakteriumölő tulajdonságát dr. Fodor a budapesti egyetem tanára 1887-ben fedezte fel, a mi 1888-ban Nuttal és Behring kutatásait vonta maga után, a kik a vér ezen tulajdonságát a vér savójára vezetik vissza. 1890-ben Behring a japáni Kitasató társaságában a merevgörcsnél azt találta, hogy tetanu ellen mesterségesen fogékonytalanná tett házinyul vésavóját egérbe ojtva, a tetames iránt igen fogékony egeret immunná teszi. Ezen lelet alapvető fontosságu s nagy számú vizsgálat alapján a Behring-féle törvény felállításához vezetett.

Kiderült ugyanis, hogy az így immunizált állat vérsavja nemcsak a bacillust, hanem az általa produkált mérget is hatásatlanná teszi s azért gyógyításra is értékesíthető.

A gyógyszerum előállításához tehát első sorban nagy fokban immunizált nagy állatpáldányok szükségesek.

A ló immunizálása legcélszerűbben a difteria mérreggel toxinall történik, s Pertik tanár itt a toxin kezelésmódját difteria kulturától részletesen vázolja. Az így nyert toxinall a ló immunizálásának módját adja elő s a francia eljárás közötti különbségeket illusztrálja, bemutatván Roux mindazon kísérleteit, melyeket Párisból magával hozott.

Előadó azután a nyert gyógyvavó praeventiv intenzitásának mérési módjait fejtegeti s e tekintetben a francia s német módszerek összehangoztatásának nehézségeit magyarázza.

Fejtegetései közben a toxin nagyfoku felhígításainak gyógycélokra való alkalmazását magyarázza, kiemelvén általában azt hogy a toxin-előállítás s vele gyógyszerum nyeresé körülbelül azonos fáradsággal jár, mintha azt kicsinyben vagy nagyban állítják elő.

Hangsúlyozza azt, hogy Budapestnek, 6—8 immunizált ló elégséges savót volna képes szolgáltatni.

Azon reményének ad kifejezést, hogy mindezek szerint legközelebb a savógyógymód fog gümőkör ellen is megkísérletetni, és pedig tuberkulinnal oltott tehének savójával.

Végre célszerűen berendezett laboratorium hangsúlyozásával és azon legújabb 110 párisi eset fellemlítésével végzi mindvégig, nagy figyelemmel hallgatott előadását, melyek Roux budapesti előadása óta a párisi Trousseau kórházban gyűjtettek s mindig 10 halálesettel jártak.

Kossuth Ferencz köruton.

Kossuth Ferencz, mint már jeleztük, hosszabb körutat tesz az országban, hogy megismerhesse Magyarország nagyobb városait s közvetlen érintkezéssé azzal a néppel, a mely az ő édes atyját apjának nevezte.

Körutját Czegléd meglátogatásával kez-

Az intézet felállítása körül, mint az m
sorolja, legnagyobb érdeme van Szász da
1865. ev. ref. püspöknek, a kinek fárado so

— **Színház.** Szombaton a Shakespeare-clus negyedik számú az „A hogy t-e i k” cz. tündéres vigjátékot adták. A d-ban igen sok az élcz, szellem, ötlet, mi b-nyára Shakespeare-re vall, de mégis „ez igen” alkotása Shakespeare-nek. Nincsen t-mi cselekvény benne s azon ötletes mon-ktai élvezetesebb lenne ugyan a maguk r-enségében, tehát a színpadon megnyilat-va hallani, semmint elolvasni, csakhogy a baj, hogy szörnyen sokszor félbe kell sz-ani a darabot a színváltozás miatt mint Sha-peare-nak legtöbb színművét. Ez a körül-ty aztán a cselekvés nélkül szítkölködő abot fárasztóvá, unottá teszi, bármilyen is benne az elevenség és ötlet. A közö-

— **Vajda János ötven éve.** Vajda János ötven éves írói jubeliума ügyében ma délután négy órakor szűkebb körű értekezlet

— **A rendőrök a zárdában.**
Perretebe illő kalandon esett át nyolcz ren-
r, a kiket Guatieseiben (Palermo mellett)
rtványásra küldöttek ki. A nyolcz rendőr,
y biztos vezetése alatt polgári ruhában be-
ladozta a vidéket, hogy egy veszedelmes
törőt kézre kerítsen, de a kiküldetés ered-
nytelen maradt. Mikor a rendőrök vissz-
tek, már késő este volt s mert nagyon
áradtak és meg is éheztek, bekopogtak
y kolostorba, a hol éjjeli szalást és vacso-
kért. A jámbor páterek halálra rémül-
mikor egyszerre kilencz megtermett fér-
kért bebocsátást s csak akkor engedtek a
résnek, mikor a rendőrök igazolták magu-
A rendőrök bementek a zárdába, a hol
berséges vacsora után pihenőre tértek. Ámde
páterek virrasztottak, tanakodtak hogy
nyökö legyenek, mert attól tartottak, hogy
gis csak rablókal van dolguk. Elküldöttek
át titokban egy pátert a karabinier után,
ik hosszas tervezgetés után abban álla-
tadt meg, hogy a zárdát megszállják és
állítólagos rendőröket letartoztatják. Ugyis-
tént, csakhogy a letartóztatás pillanatában

Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.